

สุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ. 2547. *ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น : กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภอชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-659-858-9]
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง, รศ.ดร.เศกสรรค์ ยวงวิชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ ทัศนคติ ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 4) ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 100 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่องการท่องเที่ยวคือกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการควบคุมดูแลรักษา จัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน และการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

2) ผู้ประกอบการค้า มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

3) ประชาชน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน โดยรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก โดยมีทัศนคติว่า อบต. ควรรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น แต่ยังมีทัศนคติว่าการจัดการการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของ อบต. เท่านั้น

5) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ด้านการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้ามีส่วนร่วมมากที่สุดในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาด บางแสน 2 ด้านการตัดสินใจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้ามีส่วนร่วมมากที่สุดในการเข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ด้านการดำเนินการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากที่สุดในการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุดในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ส่วนประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกด้าน

6) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชน ที่มีเพศ อายุ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีปัญหา มากที่สุดในเรื่อง ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหาร ซึ่งมีรูปแบบการก่อสร้างไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่คงทนถาวร มีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง มีการสร้างร้านอาหาร ล่วงล้ำไปในน้ำและบริเวณหาดทำให้ไม่มีพื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อน มีปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาด ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรเข้าไปดูแล จัดการปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบหาดบางแสน 2 เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 และควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้หาดบางแสน 2 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป

Surangrat Chuaywongyat.2004. *Knowledge, Attitude and People's Participation in Local Tourism Management : A Case Study of Hat Bangsaen 2, Amphoe Ubonrat, Changwat Khon Kaen*. Master of Arts in Social Development, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-659-858-9]

Thesis Advisory Committee : Assoc.Prof. Dr.Buapun Promphakping,
Assoc.Prof Dr.Sekson Yongvanit

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) knowledge, people's attitude toward local tourism; 2) people's participation in local tourism management; 3) relation between personal status, knowledge and people's attitude toward participation in such management ; and 4) problems, needs and suggestions about such management. The study population consisted of Ubonrat Tambon Administration Organization (TAO) members, food dealers at Hat Bangsaen 2 and people living around that area. The sample group consisted of 16 TAO members, directly responsible for local tourism management through purposive sampling, 50 food dealers through purposive sampling and 100 people living around that area through accidental sampling- totalling 166. The questionnaire was used as a tool for data collection, while data analysis was done by frequency, percentage, mean, standard deviation and One-way A NOVA.

The results of the study:

1) TAO members were found with knowledge of local tourism having natural resources as chief factor, having to give education, instilling consciousness in ecology upkeep, maintaining care, managing environment and resources suitably, giving importance to people's participation and local sector in tourism management and making progress to the area.

2) Food dealers were found with the same knowledge of taking care and management of resources to be taken at the most; also, education and consciousness in ecology upkeep must be given and instilled together.

3) People were found with knowledge of local tourism that its development needs giving education and instilling consciousness.

4) TAO members, food dealers and people were found overall at high level of attitude-they should listen to people's opinions and suggestions for local tourism management, but not their own duty only.

5) TAO members and food dealers were found with the highest participation in giving suggestions about such management. With decision – making, they were also found the highest; with management, TAO members with the highest participation in publiciaing and disseminating information on this place, while food dealers with the highest participation in campaign for keeping the place clean, beautiful and orderly; however, people’s participation was found low in every category.

6) About the hypothetical test, people with different gender and age were found with different participation in the management at a 0.05 level of significance.

7) Problems, needs and suggestions : (1) Lack of order in food stalls with nonstandard and nonpermanent type of construction, with change of location owing to high–low tides; (2) The construction of food stalls into the water resulting in no space for swimming and resting; (3) Problems of garbage, waste water and food scraps thrown into the water affecting the environment. The authorities should attend to these problems and allow people living in the area to paritcipate in the management. Promotion and development should be done to render the area as a national tourist attraction.